

A feladatokat írta:

Martonné Pálfalvi Katalin, Nagykanizsa
Gladkov Hajnalka, Budapest
Szalkay Csilla, Budapest

Lektorálta:

Dr. Fülep Teofil PhD, Miskolc

Kódszám:

.....

2018. április 21.

**Curie Környezetvédelmi Emlékverseny
2017/2018.
Országos döntő
9-10. évfolyam**

Miután megoldottátok a feladatalapot, a helyes válaszok betűjelét másoljátok át a tesztcsíkra nyomtatott nagybetűvel, és azt kell majd leadnotok a zsűrinek.

A tesztcsíkon nem szabad javítani!

A meg nem oldott feladatok, a helytelen válaszok és az átjavított megoldások 0 pontot érnek.

A feladatok megoldására 90 perc áll rendelkezésre.

Jó munkát, sok sikert kívánunk!

I. feladat

7 pont

Duna-Dráva Nemzeti Park

Egyszerű hibakutatás

1. Duna-Dráva NP területi egységei /tájegységei:
  - a) Gemenc
  - b) Lankóczy-erdő
  - c) Béda-Karapanca
  - d) Barcsi Borókás
  - e) Abaligeti barlang felszíne

2. Tavak a Duna-Dráva NP-ban:
  - a) Baláta-tó
  - b) Hévízi-tó
  - c) Földvári-tó
  - d) Kapszeg-tó
  - e) Riha-tó

3. Duna-Dráva NP madarai közül melyik tájegység jellemző madara a réti sas:
  - a) Boronka melléki TK
  - b) Szentegáti erdő TT
  - c) Gemenc
  - d) Béda-Karapanca

4. A „Ferde-vízesés”-re jellemző:
  - a) a Villányi-hegységben van
  - b) Óbányánál
  - c) patak vize lépcsőzetes, ferde köveken csobog le
  - d) számtalan pici vízesés jellemzi
  - e) a látnivaló Baranya megyében van

5. Bazaltorgona

- a) jellegzetes előfordulása: Szent György-hegy
- b) vulkanikus tevékenységre utaló geológiai nyomok ezek
- c) üledékes kőzetből állnak
- d) ma 200-300 méterrel magasodnak a környezetük fölé
- e) az „orgonák” valójában sokszögletű oszlopok

6. A Fehér Gólya Múzeumra jellemző:

- a) a Duna mentén található
- b) a fehér gólya csak kedvező időjárási körülmények között fészkel erre
- c) 2002 óta működik
- d) Kölked község mellett van
- e) hasonló tematikus múzeum csak Lengyelországban található

7. Beszédes József életére, munkásságára jellemző:

- a) vízépítő mérnök volt
- b) megvalósult terve volt a Balaton vízszintjének leszállítása
- c) Kidolgozta a Kolozsvártól Gratzig egy hajózható csatorna tervét
- d) tervei között szerepelt a Duna-Tisza-csatorna megépítése
- e) a vasútépítésben is szerepet vállalt

II. feladat**8 pont****Vizek***Összetett választás*

1. Vásárhelyi Pál életére, munkásságára jellemző:

- a) a XX. században született
- b) a Tisza szabályozásának mérnöke volt
- c) a Magyar Tudományos Akadémia tagja volt
- d) részt vett a dunai Vaskapu tervezésében, megépítésében
- e) tervei alapján csapolták le a Bátorligeti-lápot

2. Landerer Lajos élete és munkássága:

- a) nyomdászcsaládban született és ő is nyomdász volt
- b) az 1838-as árvízben sok ember életét mentette meg, ezért a város díszpolgárává választották
- c) elsőként készített Magyarországon színes lenyomatot
- d) a világsi fegyverletétel után bujdosott
- e) mérnöknek tanult

3. Gőzhajónév volt:

- a) Karolina
- b) Kisfaludy
- c) Szent István
- d) Carolina
- e) Morgó

4. Magyarország alábbi mesterséges tavai területük emelkedő sorrendjében:

- a) Balaton – Velencei-tó – Fertő-tó

- b) Velencei-tó – Fertő-tó - Balaton
  - c) Lázbérczi-víztározó – Tatai öreg-tó – Tisza-tó
  - d) Tisza-tó – Tatai Öreg-tó – Baláta-tó
5. Artézi-kutakra jellemző:
- a) fúrt kút
  - b) a rétegvízből táplálkozik
  - c) általában iható
  - d) az első magyarországi kutat a Margit-szigeten fúrták 1899-ben
  - e) Zsigmond Vilmos nevéhez fűződik az első kút fúrása
6. tavak pusztulásának állapotai:
- a) tó-láp-mocsár-fertő
  - b) tó-fertő-mocsár-láp
  - c) fertő-mocsár-tó-láp
  - d) mocsár-láp-fertő
7. A balfi gyógyfürdőre jellemző:
- a) Sopron mellett található, Sopron településrésze, 1000 lakosa van
  - b) a római kor óta ismert fürdőhely
  - c) vize kénes
  - d) eredeti neve Farkasd volt, innen Wolf – Balf áthallás
  - e) ivásra nem alkalmas
8. A parádi gyógyfürdőre jellemző:
- a) többféle vize van: kénes vize a „csevice”, valamint a vasas-timsós fürdővíz
  - b) Bél Mátyás az első gyógyvizekről szóló leírás készítője, ő „sósvíz”-nek nevezte
  - c) A Mátra déli lábánál fekszik
  - d) A gyógyhatású vízről az első tudományos publikáció 1599-ben jelent meg
  - e) Alkalmas nőgyógyászati betegségek kezelésére, ivókúra formájában pedig gyomor és bélrendszeri betegségek kezelésére

III.feladat

10 pont

1. Jelenleg a Földön a mezőgazdasági termények ekkora százalékát állítják elő öntözéssel.
- a) 20
  - b) 30
  - c) 40
  - d) 50
2. Tényleges vízhiányról akkor beszélünk,
- a) ha az adott területen élő emberek a rendelkezésre álló vízfolyások legalább 60 százalékát hasznosítják.
  - b) ha az adott területen élő emberek a rendelkezésre álló vízfolyások legalább 65 százalékát hasznosítják.
  - c) ha az adott területen élő emberek a rendelkezésre álló vízfolyások legalább 70 százalékát hasznosítják.
  - d) ha az adott területen élő emberek a rendelkezésre álló vízfolyások legalább 75 százalékát hasznosítják.

3. Gazdasági vízhiánnyal azok az országok küzdenek, amelyekben a vízhiányt
  - a) a vízgazdálkodásra irányuló befektetések nagy száma
  - b) a gyenge infrastruktúra és a vízbázisok egyenlőtlen eloszlása idézi elő
  - c) az édesvízmennyiség nem elegendő a lakosság számára
  - d) ha a vízfelhasználás 25 százalék alatt marad

4. A légkör vízkészletének legnagyobb mennyisége (53 százaléka) mely területeken található?
  - a) trópusi területek légterében van,
  - b) a pólusok felé eső területeken van,
  - c) a mediterrán területeken van,
  - d) a hegységekben van,

5. Az egyenlítői területek kapják a legtöbb csapadékot, itt hullik le a Föld teljes csapadékának
  - a) kétharmada
  - b) négyötöde
  - c) egyharmada
  - d) fele

6. A Föld iható felszín alatti vízkészletét tízmillió köbkilométerre becsülik, ami
  - a) kétszázszor kisebb, mint az éves csapadék-utánpótlás révén megújuló vízkészlet.
  - b) háromszázszor kisebb, mint az éves csapadék-utánpótlás révén megújuló vízkészlet.
  - c) kétszázszor nagyobb, mint az éves csapadék-utánpótlás révén megújuló vízkészlet.
  - d) háromszázszor nagyobb, mint az éves csapadék-utánpótlás révén megújuló vízkészlet.

7. Európa ivóvízkészletének közel ..... százaléka felszín alatti.
  - a) 40
  - b) 50
  - c) 70
  - d) 80

8. A szakemberek szerint a jövő városgyarapódásainak 93 százaléka két kontinens országaiban fog lejátszódni. Melyik kontinens található meg a felsorolásban e kettő közül?
  - a) Amerika
  - b) Európa
  - c) Ázsia
  - d) Ausztrália

9. A városok vízigénye nagymértékben megnőtt, vízfelhasználásuk az 1900-as évek eleje óta
  - a) tizenkilencszeresére növekedett.
  - b) ötszörösére növekedett.
  - c) tizenháromszorosára növekedett.
  - d) kilencszeresére növekedett.

10. A városok vízigénye miért növekedett meg?
- kevés ember tömörül össze
  - a megnövekvő népsűrűség, a pazarló, fogyasztói szokások
  - kisfokú a vízszennyezés
  - sok vizet pazarolnak

IV. feladat

10 pont

A Duna-Dráva Nemzeti Park

A következő kérdések a Duna-Dráva Nemzeti Parkra vonatkoznak. A kérdésekhez tartozó helyes válasz betűjelét írd az üres négyzetbe!

- Hol található a Barcsi Borókás?
  - Kelet-Mecsek Tájvédelmi Körzetben
  - Nemzeti Park – Duna menti területén
  - Nemzeti Park – Dráva menti területén
  - Zselici Tájvédelmi Körzetben
- Milyen talaj jellemző a nemzeti park Dráva menti területére?
  - savanyú homok
  - löss
  - meszes homok
  - barna erdőtalaj
- Mi található az Abaligeti-barlang mellett?
  - Máré vár
  - Denevérmúzeum
  - Földtani Tanösvény
  - Fehér Gólya Múzeum
- Melyik településen található a Mészégető-források barlangja?
  - Pécs
  - Abaliget
  - Orfű
  - Szaporca
- Melyik védett háziállatot nem tenyésztik a nemzeti parkban?
  - hucul ló
  - mangalica
  - hortobágyi rackajuh
  - magyar szürkemarha
- Mekkora az eszmei értéke a rétisasnak?
  - 500.000 Ft
  - 1.000.000 Ft
  - 250.000 Ft
  - 100.000 Ft
- Melyik állítás nem igaz a Mohácsi Történelmi Emlékhelyre?
  - Az 1526-os történelmi eseményeknek állít emléket.

- B) 1996-ban nyílt meg a látogatók előtt.
 C) 1700 katona végső nyughelye.
 D) Többek között Szulejmán szultán fából faragott szobra is megtekinthető itt.
8. Melyik tájvédelmi körzet van közelebb a Dunához?
 A) Boronka-Melléki Tájvédelmi Körzet
 B) Nyugat-Mecsek Tájvédelmi Körzet
 C) Dél-Mezőföld Tájvédelmi Körzet
 D) Kelet-Mecsek Tájvédelmi Körzet
9. Miről „nevezetes” a gemenci holtágakban élő közönséges rence?
 A) rovarfogó növény
 B) melegkori maradványfaj
 C) családjának egyetlen ma élő képviselője
 D) termése ehető
10. Melyik a legnagyobb védett terület a nemzeti parkban?
 A) Gemenc
 B) Béda-Karapanca
 C) Kelet-Mecsek Tájvédelmi Körzet
 D) Nyugat-Mecsek Tájvédelmi Körzet

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.

V. feladat**10 pont****Szövegesen az éghajlatváltozásról**

Mely betűvel jelölt meghatározások hiányoznak a szövegből? Írd a megfelelő betűt a szöveg utáni üres négyzetbe! Nem kell az összes meghatározást felhasználni!

A) CO ₂	B) Helsinki	C) Montréal
D) Genf	E) biológiai sokféleség	F) 1989
G) SO ₂	H) Rio de Janeiro	I) CH ₄
J) CFC	K) H ₂ O	L) Egyenlítő
M) Antarktisz	N) Észak-Amerika	O) vizes élőhelyek
P) 1993	Q) 2005	R) határvizek

Az éghajlatváltozás az egész Földre kiterjedő globális probléma. Az éghajlatváltozás egyik oka, hogy az emberi hatásra emelkedik az üvegházhatású gázok mennyisége a légkörben. Ilyen például a(z) (1)....., amelynek mennyisége az elmúlt közel 300 évben közel 2,5-szeresére változott. A fosszilis üzemanyag valamint a vulkáni tevékenység hatására emelkedett a(z) (2)..... mennyisége, amely változó gáz, mennyisége a(z) (3) .....-nél/nál a

legnagyobb a(z) (4).....-nál/nél a legkisebb. A(z) (5) ..... mennyisége az iparosodás előtt nulla volt, azonban a XX. században megjelent a léghőmérsékletben. Az egyik legelső egyezményt, amely a (6) ..... kibocsátásának korlátozásáról szólt 1985-ben írták alá (7) .....-ben/ban. Később az ENSZ második világkonferenciáját (8).....-ban/ben tartották, ahol Keretegyezményt fogadtak el a klímavédelemről. Szintén ezen a konferencián fogadták el a(z) (9)..... védelméről szóló megállapodást is. Ezt Magyarország (10) .....-ban/ben írta alá.

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.

VI. feladat**5 pont****Áradások időrendben**

Melyik évben történtek az alábbi áradások? Írd az évszámok betűjét a megfelelő eseményhez!
(Egy dátum kimarad.)

A) 1775

B) 1838

C) 1878

D) 1970

E) 2013

F) 2009

- ..... 1. A folyó térszerése miatt a vízszint ugyan átmenetileg csökkenni kezdett, ám a Csepel-szigetnél feltorlódtott jég miatt újból megemelkedett.
- ..... 2. Az árvíz után építették meg a váci nagytöltést, a mai Nyugati tér és a Lehel tér között, a soroksári gátat.
- ..... 3. Az Alsó-Tisza vidéki Vízügyi Igazgatóság megbízásából emlékművet állítottak a töltés mellett, a Landori-erdők tövében a makói árvíz után.
- ..... 4. Bükk hegységéből lezúduló víz úgy felduzzasztotta a Szinva és a Pece patakat, hogy azok augusztus 31-én hajnalban medrükéből kilépve álmukból riasztották a polgárokat és elpusztították Miskolc belvárosának nagy részét.
- ..... 5. Az árvíz május végén-június elején következett be Svájc, Németország, Ausztria, Csehország, Szlovákia és Magyarország területén. Az áradások főleg a Duna, az Elba és ezek vízgyűjtő területeire terjedtek ki.